

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Skills Outlook 2017

Skills and Global Value Chains

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/9789264273351-en

Výhľad OECD v oblasti zručností na rok 2017

Zručnosti a globálne hodnotové reťazce

Zhrnutie v slovenčine

V posledných dvoch desaťročiach svet vstúpil do novej fázy globalizácie, ktorá pre krajiny a pracovníkov predstavuje nové výzvy a príležitosti. S pomocou vzostupu informačných technológií došlo v tzv. globálnych hodnotových reťazcoch ku globalizácii a fragmentácii výroby: pracovníci z rôznych krajín dnes prispievajú k návrhu, výrobe, uvádzaniu na trh a predaju toho istého produktu. V priemere jedna tretina pracovných miest v podnikateľskom sektore v krajinách OECD závisí od dopytu v cudzích krajinách. Tridsať percent hodnoty vývozu krajín OECD v súčasnosti pochádza zo zahraničia.

Následky globálneho hodnotového reťazca na hospodárstva a spoločnosti sú zložitejšie a vyznačujú sa väčším rozptylom a väčšou vzájomnou závislosťou než následky v skorších fázach globalizácie. Spochybňuje sa globalizácia. Krajiny musia vystupňovať svoje úsilie, aby globalizácia prinášala úžitok všetkým. V tejto publikácii sa ukazuje, že investíciami do zručností svojich obyvateľov môžu krajiny pomôcť zabezpečiť, že ich účasť na svetových trhoch vyústi do lepších hospodárskych a sociálnych výsledkov.

V globalizácii na zručnostiach záleží

Zručnosti môžu byť užitočné na začlenenie krajín do svetových trhov a špecializáciu na technologicky najvyspelejšie odvetvia

- Krajiny môžu dosiahnuť mohutnejší rast produktivity, ak rozvoj zručností sprevádza zapojenie do globálnych hodnotových reťazcov. Krajiny s najväčším nárastom zapojenia do globálnych hodnotových reťazcov v období rokov 1995 – 2011 mali prospech z dodatočného ročného rastu produktivity práce v priemysle. Rozsah tohto dodatočného rastu je od 0,8 percentuálneho bodu v odvetviach, ktoré poskytujú najmenší potenciál fragmentácie výroby, do 2,2 percentuálneho bodu v odvetviach s najvyšším potenciálom, ako je množstvo výrobných odvetví s vyspelými technológiami.
- Všetky odvetvia na začlenenie do svetových trhov a na rast na týchto trhoch potrebujú pracovníkov, ktorí disponujú nie len solídnymi kognitívnymi zručnosťami (vrátane gramotnosti, matematickej gramotnosti a schopnosti riešiť problémy), ale aj zručnosťami v oblasti riadenia a komunikačnými zručnosťami a ktorí sú ochotní sa učiť. Na rozšírenie zvýšenia produktivity zo zapojenia do globálnych hodnotových reťazcov na celé hospodárstvo všetky spoločnosti vrátane malých spoločností potrebujú pracovníkov s týmito zručnosťami.
- V záujme špecializácie na odvetvia s najvyspelejšími technológiami krajiny potrebujú aj:

– pracovníkov s dobrými sociálnymi a emocionálnymi zručnosťami (ako sú riadiace a komunikačné zručnosti a zručnosti v oblasti samoorganizácie), ktoré dopĺňajú kognitívne zručnosti. Krajina s kombináciou zručností, ktoré sú v súlade s požiadavkami na zručnosti odvetví s vyspelými technológiami, sa môže špecializovať na tieto odvetvia v priemere o 10 % viac než iné krajiny.

– skupiny pracovníkov s kvalifikáciou, v ktorej sa spoľahlivo odráža, čo dokážu robiť. V množstve odvetví s vyspelými technológiami sú na dokončovanie dlhých radov úloh potrební pracovníci; slabý výkon v ktorejkoľvek fáze značne znižuje hodnotu výstupu. Krajiny s takýmito pracovníkmi sa môžu špecializovať na tieto odvetvia v priemere o 2 % viac než krajiny, ktorých výsledky zručností sú menej isté.

Zručnosti môžu jednotlivcom pomôcť prekonať možné negatívne následky globálnych hodnotových reťazcov

- Krajiny môžu znížiť vystavenie pracovníkov riziku offshoringu – premiestneniu výroby do iných krajín – investovaním do rozvoja zručností svojho obyvateľstva. To, čo ľudia robia pri práci, a teda druh zručností, ktoré rozvíjajú, má tiež silný vplyv na vystavenie ich pracovných miest tomuto riziku. Ak majú pracovníci nevyhnutné zručnosti, môžu sa vo svojom zamestnaní rozvíjať alebo ľahšie sa prispôbovať meniacim sa potrebám.
- Vo všetkých krajinách vzdelanejší pracovníci majú kvalitnejšie pracovné miesta než menej vzdelaní pracovníci. V krajinách, ktoré sa viac zapájajú do globálneho hodnotového reťazca, je však väčší rozdiel v kvalite pracovných miest medzi pracovníkmi s vysokým a nízkym vzdelaním.
- Priveľa dospelým chýbajú zručnosti, ktoré potrebujú na zvládnutie problémov globalizácie. Vyše 200 miliónov dospelých osôb v krajinách OECD (približne jeden zo štyroch dospelých) má nízku gramotnosť a matematickú gramotnosť a 60 % nemá ani jednu z týchto dvoch zručností.

Zručnosti prispeli rôznym spôsobom ku globálnej integrácii krajín

Krajiny musia do zručností investovať nielen v záujme pomoci jednotlivcom pri vstupe na trh práce a ochrany proti riziku straty pracovného miesta a nízkej kvality práce, ale aj na dosiahnutie medzinárodnej konkurencieschopnosti a hospodárskeho pokroku vo vzájomne prepojenom svete.

- Za posledných 15 rokov Kórea a Poľsko, ktoré začínali na odlišných východiskových pozíciách, zvýšili svoje zapojenie do globálnych hodnotových reťazcov, viac sa špecializovali na technologicky vyspelé odvetvia a súčasne rozvíjali zručnosti svojho obyvateľstva a zvýšili mieru dosahovania hospodárskych a sociálnych ziskov, a tak mali úžitok z globálnych hodnotových reťazcov.
- Čile a Turecko významne zvýšili svoje zapojenie do globálnych hodnotových reťazcov, rozvinuli zručnosti potrebné na riešenie problémov globálnych hodnotových reťazcov a zaznamenali solídne výsledky v oblasti zamestnanosti. Ich zručnosti boli len slabo zladené s požiadavkami technologicky vyspelých odvetví, čím sa čiastočne vysvetľuje ich nízka špecializácia v týchto odvetviach.
- Nemecko a Spojené štáty tiež značne zvýšili svoje zapojenie do globálnych hodnotových reťazcov. Zdá sa však, že zručnosti nemeckého obyvateľstva podporujú model špecializácie nemeckého priemyslu, čo v prípade Spojených štátov platí v menšej miere.
- Niektoré krajiny, ako je Grécko a do určitej miery Belgicko, sa do globálnych hodnotových reťazcov začlenili slabo, zručnosti svojho obyvateľstva zvýšili len málo a nevyužívali globálne hodnotové reťazce ako zdroj hospodárskeho rastu.

Dôsledky pre politiky v oblasti zručností

Krajiny v záujme úžitku z globálnych hodnotových reťazcov musia investovať do vzdelávania a odbornej prípravy, lepšie využívať zručnosti, viac koordinovať politiky v oblasti zručností – od politiky vzdelávania a migračnej politiky po právne predpisy na ochranu zamestnanosti – a zladiť tieto politiky s priemyselnou a obchodnou politikou.

Vybavenie absolventov spoľahlivou kvalifikáciou a solídnu kombináciou relevantných zručností

Od vzdelávania v ranom detstve až po vzdelávanie dospelých, systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia všetkým učiacim sa poskytnúť solídnu kombináciu zručností. Na to je potrebné zachovať dôsledné zameranie na kognitívne zručnosti a súčasne rozvíjať inovačné učebné stratégie, flexibilitu vo výbere učebných plánov a dobre navrhnuté vzdelávanie v oblasti podnikania.

Krajiny môžu svoje charakteristiky v oblasti zručností lepšie zladať s požiadavkami priemyslu na zručnosti, a to prostredníctvom vysoko kvalitného odborného vzdelávania a odbornej prípravy, ktorých súčasťou je solídna zložka učenia sa pracou, a prostredníctvom konkrétnych politík na podporu užšej spolupráce medzi súkromným sektorom, inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a výskumnými inštitúciami.

Odstránenie prekážok pre ďalší rozvoj zručností

Dospelí musia nepretržite rozvíjať a prispôbovať svoje zručnosti, a preto by krajiny mali odstraňovať prekážky pre ďalší rozvoj zručností, a to najmä v prípade dospelých so slabším súborom zručností. Vlády, zamestnávateľia, odbory a poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy musia spolupracovať na vytváraní príležitostí na flexibilnú odbornú prípravu na pracovisku, na zvyšovaní prístupu dospelých k formálnemu vzdelávaniu a musia pracovníkom zjednodušiť spojenie práce a odbornej prípravy. Väčšia miera uznávania zručností získaných informálne pomôže pracovníkom získať ďalšie kvalifikácie a prispôbovať ich kariéru meniacim sa potrebám.

Efektívnejšie využívanie zručností

Zručnosti umožňujú krajinám, aby sa im v globálnych hodnotových reťazcoch dobre darilo, ale len vtedy, ak ľudia pracujú v spoločnostiach a odvetviach, v ktorých sa ich zručnosti využívajú čo najlepšie. Krajiny musia zabezpečiť, aby sa ľudia mohli jednoducho presúvať medzi zamestnaniami, v ktorých možno dobre využiť ich zručnosti, a súčasne zabezpečiť flexibilitu pre podniky a istotu pre pracovníkov. Krajiny by mohli podporovať rozvoj účinných riadiacich postupov, navrhnúť právne predpisy na ochranu zamestnanosti a regulovať doložky o zákaze konkurencie tak, aby umožňovali účinnejšiu výmenu odborných poznatkov a znalostí v celom hospodárstve.

Zvýšenie medzinárodnej spolupráce v oblasti politík týkajúcich sa zručností

Namiesto súťaže o prilákanie talentovaných ľudí by krajiny mali spolupracovať na vytváraní programov vzdelávania a odbornej prípravy. Týmto spoločným úsilím možno zabezpečiť kvalitu a zachovať znalosti a zručnosti, ktoré krajiny potrebujú, ak chcú v globálnych hodnotových reťazcoch prosperovať. Toto úsilie môže aj zvýšiť zručnosti v rozvojových hospodárstvách a uľahčiť uznávanie týchto zručností v iných krajinách. Krajiny by mohli zvážiť finančné mechanizmy, v ktorých by sa lepšie odrážalo rozdelenie prínosov a nákladov medzi krajinami sveta, v ktorom došlo k internacionalizácii vzdelávania a výrobného procesu.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2017), *OECD Skills Outlook 2017: Skills and Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264273351-en